

KENT KONSEYİ KADIN MECLİSLERİNİN İZLENMESİ

kader
Kadın Adayları
Destekleme Derneği

KENT KONSEYİ
KADIN MECLİSLERİNİN
İZLENMESİ

**Şişli Belediyesi Kent Konseyi ve
Silivri Belediyesi Kent Konseyi**

Ağustos 2020

**KADIN ADAYLARI DESTEKLEME DERNEĞİ
(KA.DER)**

AĞUSTOS 2020

KADIN ADAYLARI DESTEKLEME DERNEĞİ
(KA.DER)

YAZARLAR

Proje Koordinatörleri

Prof. Dr. M. Kemal ÖKTEM, Doç. Dr. Uğur SADIÖĞLU,
Dr. Öğr. Üyesi B. Hande GÜRSOY HAKSEVENLER

Araştırmacılar

Arş. Gör. Dr. Fikriye Ceren SADIÖĞLU, Arş. Gör. Aydın AKPINAR,
İrem Ece AKPINAR

Grafik Tasarım

Gelengül Erkara

Ağustos 2020

Kadın Adayları Destekleme Derneği Yayınları, 2020

Her hakkı saklıdır. Bu kitabın hiçbir kısmı yayıncısının izni olmaksızın herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA.DER)

Büyükdere Cad. Çınar Apt. No: 95 Kat: 6

D: 23-24 Mecidiyeköy, İstanbul/Türkiye

T: +90 (212) 273 25 35

GSM: 0530 615 09 07

E-mail: kader@ka-der.org.tr

www.ka-der.org.tr

Bu yayın, Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteği ile üretilmiştir. Bu yayının içeriğinden yalnızca Kadın Adayları Destekleme Derneği sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Türkiye, kadınların seçme ve seçilme hakkını erken kazandığı ülkelerden biri olmasına rağmen; bugün kadınların siyasal ve kamusal alanda temsilinin düşük olduğu ülkeler arasındadır. Toplumsal eşitlik politik eşitlikle bağdaştırılmadıkça, eşitlikten bahsetmek mümkün değildir. Demokrasiden söz edebilmek için kadınların kurumsal hayatta siyaset dahil tüm karar alma mekanizmalarında eşit temsil edilmesi gerekmektedir. Hiçbir siyasi sistem kadınlara tam ve eşit katılım hakkı ve bu haktan yararlanma olanağı sağlamamıştır. Demokrasi kavramı, ancak, kadınların ve erkeklerin siyasi karar alma ve uygulama süreçlerini paylaştıkları ve bu süreçlerin her iki tarafın çıkarlarını eşit biçimde dikkate aldıkları zaman tam ve dinamik bir anlam kazanacak; uzun süre etkili olacaktır.

Ülkemizin nüfusunun yüzde 77'si Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde yüzde 93'ü de belediye sınırları içerisinde yaşamakta, bu kentleşme düzeyi dikkate alındığında, Kadınların toplumsal konumlarındaki eşitsizliğin giderilmesi yerel yönetimler düzeyinde çok önemlidir. Kadınlar yerel yönetim kademelerinde hak ettikleri düzeyde temsil edilmemekte ve eşitsizliğe maruz kalmaktadır. Kent planlama süreçlerinde kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçları göz ardı edilebilmektedir. Oysa, eğitim, sağlık, ulaşım, güvenlik, kreş, bakımevleri, sığınaklar gibi konularda alınan yerel kararlar kadınların hayatlarını doğrudan etkiler ve bu nedenle toplumsal cinsiyet eşitliği ilkelerinin yerel yönetimlerin planlama ve programlama süreçlerine dahil edilmesi kritik önem taşımaktadır. Yerel yönetimler katılım, temsil ve hizmetler açısından kadınların en kolay ulaşabileceği birimlerdir. Tam da bu noktada kent konseylerinin kurumsallaşma düzeyi ve bulunduğu belediyenin yönetimine göre nasıl konumlanacağı kadınlar açısından önem teşkil etmektedir. Bunun en önemli örneklerinden biri kadınların gönüllü olarak katıldıkları **kent konseyi kadın meclisleridir**.

Katılımcı demokrasi, yerel yönetim, siyasal ve kamusal hayatta toplumsal cinsiyet eşitliği ve sürdürülebilir kentleşme için kent kon-

seylerinin ve kadın meclislerinin temsil ve örgütlenme yapıları güçlenmelidir. Bu nedenle kent konseyi kadın meclisleri bağlamında yasal ve siyasal reformlara ihtiyaç kaçınılmazdır.

Diğer taraftan, son 40 yılda Türkiye’de, kadın hareketi sonucu toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu gelişmelerin temelinde; “*Kadınlara Karşı Her Çeşit Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi*” (CEDAW), *Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)* ile *Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR) Yerel Yaşamda Avrupa Kadın-Erkek Eşitliği Şartı, Avrupa Kentsel Şartı ve Avrupa Kentli Hakları Bildirgesi* bulunmaktadır. Bu bağlamda sözleşmelerin toplumun her alanında benimsenmesi, kadınların kentsel hizmetlere yönelik gereksinim ve taleplerini ortaya çıkaracak çalışmalarını güçlendirmek açısından önemlidir. CEDAW’ın ve diğer sözleşmelerin yerel düzeyde izlenmesi, uygulanması ve çalışılması konusunda kent konseylerinde izleme ve değerlendirme çalışmalarının yaygınlaştırılması ve gölge rapor hazırlama süreçlerinin planlanması gerekmektedir. Bu çalışma kapsamında bir alan araştırması gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak kadın meclislerinin karar alma süreçlerine dâhil edilmesinin önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

KA.DER olarak eşitlik yerelde başlar ve yerelden genele yayılır diyoruz. Yaptığımız çalışmanın bütün belediyelerde uygulanmasını ve örnek teşkil etmesini umuyoruz.

Nuray KARAOĞLU
KA.DER Executive Director

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) kapsamında Türkiye’deki kurumsal gelişmeler, yerel yönetimlerin demokrasi ve katılımçılık açısından önemi, kent konseylerinin yerel demokrasi bağlamında rolü ve değerlendirilmesi, araştırma kapsamında kent konseyleri üzerinden yapılan araştırma bulguları sunulmuş ve değerlendirme yapılmıştır.

Kadınların kurumsal çevrede korunması, kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi ve kadın-erkek eşitliğinin sağlanması amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyde pek çok çalışma yapılmıştır. Bu amaçla yapılmış uluslararası çalışmaların en önemlilerinden biri *Birleşmiş Milletler* tarafından kabul edilen *Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Sözleşme*’dir.

Gerçek eşitliği hedefleyen CEDAW, sözleşmeyi imzalayan devletlerin kadınlara yönelik ayrımcılığın tüm biçimlerini önlemek, kadın haklarının, uluslararası düzeyde korunmasına ilişkin belgeler arasında kadına karşı ayrımcılık sorununu özgül biçimde ele alan temel sözleşmedir. CEDAW, maddeleri itibarıyla incelendiğinde içeriğinde ‘kadına karşı ayırım’, ‘kadın-erkek hak ve fırsat eşitliği’, ‘kadın hakları’, ‘erkeğin ya da kadının kalıplaşmış davranış rolleri’ olmak üzere dört anahtar kavramın vurgulandığı görülmektedir. 16 Ocak 1986 tarihinde Türkiye’de yürürlüğe giren CEDAW, Türkiye’nin BM kapsamında taraf olduğu insan haklarını odağına alan ilk sözleşmedir. CEDAW’ın temel anlayışı, kadın haklarının evrensel insan haklarının bir parçası olduğu varsayımdır.

Türkiye, CEDAW’a taraf olduğu tarihten bu yana iç hukukunda, *Sözleşme*’nin taraf devletlere yüklediği yükümlülükler kapsamında bir takım değişiklikler yapmıştır ve yapmaya devam etmektedir. Fakat ne yazık ki erkeklerin üstünlüğü anlayışına göre işleyen ataerkil toplum yapısı ve toplumda yerleşmiş olan geleneksel roller, kadınlara karşı

ayrımcılığın önlenmesi ve kadın erkek eşitliğinin sağlanması yolunda yapılan çalışmaların önünde hep bir engel oluşturmaktadır. Bilhassa kadınların ve tüm ilgili aktörlerin, söz konusu anlam, anlayış ve algının değişmesi ve cinsiyetler arası eşitliğin sağlanması hedeflerine ulaşabilmeleri için, bugüne kadar yaptıkları gibi çalışmaya ve yeni stratejiler geliştirmeye yılmaksızın devam etmeleri gerekmektedir.

CEDAW, kadının statüsünün yükseltilmesi ve cinsiyetler arası eşitliği sağlamaya yönelik özenli ve ayrıntılı şekilde düzenlenmiş *en* kapsamlı uluslararası belge niteliğini taşımaktadır. İnsan hakları kavramı; hem sivil toplum ve devleti görece birbirinden ayırır hem de sivil toplumda katılım mekanizmalarını güçlendirmektedir. Yerel yönetimlere katılımın en güçlü mekanizmalarından kabul edilen kent konseyleri, kentteki kadın, genç, engelli ve çocuklar başta olmak üzere tüm dezavantajlı grupların kent yönetimine katılımını amaçlar. Kent konseyleri kadın meclisleri katılımının en yoğun olduğu meclislerden biridir.

Kent konseyi kararları, her ne kadar tavsiye niteliği taşıyıp doğrudan belediye meclisi kararlarına etkide bulunmasa da kadın meclislerinde alınan kararlar ve yürütülen çalışmalar kent yönetimine etki etmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu nedenle kentlerde kadın katılımının güçlendirilmesi için kadınların hukuki hakları hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar gerekmektedir. Yerel demokrasinin güçlendirilmesi için kent konseyleri kadın meclislerinde, kadın sayısının ve aktif katılımının artırılması önemlidir. Çünkü kent konseyi kadın meclisleri, kadınların kent yönetimine katılımında yer bulabileceği önemli alanlardır. Aynı zamanda kent konseyleri, siyasi parti üstü kurumlar oldukları için alınan kararların bütün kurum ve kuruluşlarca dikkate alınması açısından önem teşkil etmektedir. Kadınların gündemini oluşturan bu konuların bir inisiyatif halinde tüm toplumsal kesimlere ulaşabilmesi konusunda özellikle kadın ve çocukların bilinçlendirilmesi ve sivil inisiyatif üzerindeki vesayet kaldırmasına yönelik öneriler öne çıkmaktadır. Yine sosyal medya kullanımı tüm toplumsal kesimlere ulaşmanın bir aracı olarak görülmektedir. Bu bağlamda kent konseyleri kadın meclislerinin, STK'ların etkinliğini üst seviyeye çekerek toplumu bilinçlendirme yönünde adımlar atması gerekmekte-

dir. Mevcut durumda *sivil toplum örgütleri tarafından yeterince kent konseyleri kadın meclislerine yönelik talep geliştirilemediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda genel olarak kent konseylerinin ve özel olarak da kadın meclislerinin etkinliği sivil toplum ile güçlü ilişkilerin varlığına bağlıdır.*

ÇALIŞMA BULGULARINA DAİR ÖZET

Çalışma kapsamında, araştırmanın örnekleme önce farklı siyasi parti tipolojilerine göre üç İstanbul ilçe belediyesi olarak belirlenmiştir. Bunlar; Kâğıthane, Silivri ve Şişli Belediyeleridir. Proje kapsamında saha araştırmasına geçilmeden önce her belediye ziyaret edilmiş¹, belediye başkan yardımcısı düzeyinde proje hakkında bilgilendirme yapılmış ve saha çalışmasının yapılacağı tarih üzerine istişarelerde bulunulmuştur.

Silivri Kent Konseyi Kadın Meclisi Başkanı ve Silivri Kent Konseyi Kadın Meclisi bünyesindeki Üreten Kadınlar Platformu ile bir araya gelinmiştir. Toplantıda kadınların kent konseyini kendi üretimini sağladıkları ürünlerin satışı için bir araya gelme platformu olarak gördüğü gözlemlenmiştir. *Silivri Belediyesi'nde STK'lar, Eski Kent Konseyi Başkanı, Muhtarlarla, Siyasi Parti ilçe temsilcileri* ile mülakat çalışması yapılmıştır. *Silivri Belediyesi Meclis Toplantısı* izlenmiştir. *Belediye Başkan Yardımcısı* ile anket ve mülakat, bir önceki dönem *Silivri Kent Konseyi Kadın Meclisi Başkanı* ile mülakat, mevcut dönem *Silivri Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri* ile mülakat, kent konseyleri hakkında bilgisi ve tecrübesi olan kişilerle anket ve mülakatlar yapılarak 15 kadınla 1,5 saatlik görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Şişli Kent Konseyi'nin çeşitli meclislerinden ve sivil toplum kuruluşlarından gelen kadınların ürünlerini sattığı bir etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlikte katılım ve kadının karar alma organlarındaki etkinliğinden ziyade “ticari kaygılar, kürtaj ve nafaka” gibi konular ön plana çıkmıştır. *Silivri Belediyesi Kent Konseyi'ndeki benzer gözlemlerin Şişli Belediyesi için de geçerli olduğu* tespit edilmiştir. Şişli Belediyesi Kent Konseyleri Kadın Meclisi'nin gerçekleştirmiş oldukları toplantıya katılım sağlanmış, Kent Konseylerinde alınan kararlar incelenmiştir. Kent Konseyleri Kadın Meclisinde gönüllü olarak katılan kadınlarla 12 mülakat çalışması gerçekleştirilmiş, anket çalışması 15 kadın ile yapılmıştır.

¹ Bu kapsamda görüşülen kişi ve görüşme zamanı şu şekildedir; 31 Ocak 2020 Kâğıthane Belediyesi Belediye Başkan Yardımcısı, 12 Şubat 2020 Şişli Belediyesi Belediye Başkan Yardımcısı, 21 Şubat 2020 Silivri Belediyesi Belediye Başkan Yardımcısı.

Silivri ve Şişli Belediyesi Kent Konseyleri Kadın Meclisleri üzerinden yapılan incelemede; kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamayı hedefleyen mekanizmaların yasal dayanaklardan yoksun olduğu, yerelde kent konseyi faaliyetlerinin genellikle yöneticilerin inisiyatifi ile sürdürüldüğü ve kent konseylerinin kendilerine ait bütçelerinin olmamasından dolayı yöneticilerin değişmesi durumunda bu inisiyatifin de kaybolduğu gözlemlenmiştir. Çalışma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde üzerinde durulması gereken ilk tespit, bir katılım aracı olarak kurulan kent konseyleri ve ortak aklın oluşturulmasını hedefleyen kent konseyi bünyesindeki meclislerin üyeleri tarafından bütünüyle bir katılım aracından ziyade ekonomik faaliyetlerini gerçekleştirebildiği bir platform olarak görülmesidir. “**Kent konseyleri, kadınların kent yönetimine katılımını sağlayarak ortak aklın oluşmasında katkı sağlamaktadır**” ifadesine katılımcılar tarafından verilen yanıtlar genel olarak olumlu yöndedir.

Belediyeler arası karşılaştırma yapıldığında ise *Silivri Kent Konseyi'nde* nispeten katılıyorum oranının yüksek, *Şişli Kent Konseyi'nde* ise nispeten kararsızım seçeneğinin yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcılar tarafından kent konseyi yürütme kuruluna dair olumlu görüşler paylaşılmıştır. Her iki belediyede de “**kent konseyi yürütme kurulunun, meclis ve çalışma gruplarını belirli bir ölçüde dikkate aldığını**” söyleyebiliriz. Katılımcılar, kendilerine yönlendirilen “**kent konseyinin öncülük ettiği kadın çalışmaları belediye yönetiminde yeterli ilgiyi görmemektedir**” ifadesine %50 oranında katılıyorum, %25 oranında kararsızım ve yine %25 oranında katılmıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu oranlar belediye bazında da yaklaşık ifadelerle temsil edilmektedir. Ancak belediye özelinde incelendiğinde Şişli Kent Konseyi'nin *Silivri Kent Konseyi'ne* kıyasla daha **fazla destek görmediğini** belirttiği görülmektedir.

Katılımcılar, kent konseylerini demokrasi kültürüne katkısı, katılımı ve yönetişimi arttırıcı boyutlarıyla faydalı görmektedir. Ancak siyasi, idari ve mali boyutta özerk bir konuma sahip olamaması katılımcıların kent konseylerini ‘belediyenin arka bahçesi’ olarak yorumlanmasına neden olmaktadır. Katılımcılara yöneltilen “**kent konseylerinin yerel katılımı sağlayarak temsil kapasitesini arttırdığına inanıyorum**” ifadesine verilen yanıtların ağırlığı katılıyorum yanıtı

na yöneliktir. Belediyeler arası çapraz analiz yapıldığında Silivri Kent Konseyi'ndeki katılımcıların bu ifadeye daha fazla olumlu yaklaştığı, diğer yanıtlardaki dağılıma bakıldığında ise Şişli Kent Konseyi'ndeki katılımcıların daha kararsız olduğu görülmektedir. Yine Silivri Kent Konseyi'ndeki katılmıyorum ifadesi %19 oranla dikkat çekmektedir.

Katılımcılar tarafından genel olarak kadın meclisleri kadının ekonomik bağımsızlığı, yönetime katılması ve toplumsal sorunları ele alabilmesi nedenleriyle faydalı bir yapılanma olarak görülmektedir. Ancak bu meclis tarafından alınan kararların kent konseyi genel kurulunda, belediye meclisinde, belediye yönetiminde ve ulusal ölçekte kamu yönetiminde yeterli düzeyde dikkate alınmaması kadın meclislerinin etkin ve verimli bir şekilde işlemesine engel olarak görülmektedir. Bunun nedeni hem belediyelerde hem de merkezi yönetimin taşra teşkilatında kadın meclislerinin yapabileceklerinin ikamesinin bulunmasıdır. "**Kadın meclisleri, kadına karşı ayrımcılıkla mücadelede katkı sunmaktadır**" ifadesi diğer bir yüksek oranda olumlu yanıt alan ifadedir. Ancak diğer sorulardan farklı olarak bu soruda **Silivri Kent Konseyi'**nden katılıyorum yanıtı genel oranın altında kalıp kararsızım ve katılmıyorum yanıtlarının genel oranın üzerinde olduğu gözlemlenirken; Şişli Kent Konseyi'nde ise tam tersi bir durum olduğu görülmektedir. Belediye kent konseyi ve kadın meclisleri maddi ve aynı desteklerin oranına bağlı olarak **işlerlik** kazanmakta, belediyeye olan bu bağımlılığı, meclislerin siyaset üstü bir kurum olmasına engel teşkil etmektedir.

Kent konseyi ve kadın meclisine dair yasal düzenlemeler, bilgisi olan katılımcılar tarafından **CEDAW Sözleşmesi'**ne uygun olarak görülmektedir. Ancak uygulama boyutunda aynı derecede bir başarı gösterilememektedir. Alınan cevaplarda iki kent konseyi arasında ciddi farklar olduğu gözlemlenmiştir. Silivri Kent Konseyi'ndeki katılımcıların çoğunluğu sözleşmeyi ilk defa duymuştur. Şişli Kent Konseyi'ndeki katılımcıların çoğunluğu ise sözleşmeden haberdardır. Sözleşmeden haberdar olan katılımcılar, sözleşmenin kadının siyasal hayatta temsili için oldukça önemli görürken, Türkiye'deki mevzuatın da bu sözleşmeye uyumlu olduğunu belirtmektedir. **Aynı zamanda sözleşmenin kadınlarla ilgili birçok gelişmeye -İstanbul Sözleşmesi gibi- altlık hazırlaması niteliği ile önemli olduğunu belirtmektedir.**

"Katılımcılar, "kent konseyinin belediye yönetiminin politika-

ları/kararları doğrultusunda hareket ettiği" konusunda benzer görüşlere sahip değildir. Verilen yanıtların genelinin %42,5'i katılıyorum iken; %20'si kararsızım, %37,5'i ise katılmıyorum şeklindedir. Belediyeler bazında bu yanıtlar incelendiğinde **Silivri Kent Konseyi'**nden gelen yanıtların katılıyorum ifadesinde ağırlıkta olduğu, kararsızım ve katılmıyorum seçeneklerinde eşit bir şekilde dağıldığı; **Şişli Kent Konseyi'nde** ise %52,6'lık bir oranla katılmıyorum seçeneğinin ağırlıkta olduğu görülmektedir.

"Kadın meclislerine erişilebilirlik" hakkında yöneltilen ifadeye %65'lik kesim olumlu yanıt vermiştir. Diğer yanıtlardaki dağılım ise **Silivri Kent Konseyi'**nde kararsızım, Şişli Kent Konseyi'nde katılmıyorum yönünde ağırlıktadır. Katılımcıların çoğunluğu kent konseylerinin belediye yönetiminde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya imkân tanıdığına katılmakta, katılmayanların oranı kararsızlara oranla daha fazladır. Yine belediye bazındaki yanıtlar genel oranlarla koşut düzeydedir. Katılımcıların kent konseyinin, kent yönetimine katılımdaki rolüne dair görüşlerine verilen cevaplarda katılımcıların %60'ının olumlu yanıt verdiği görülmektedir. %27,5'lik kesim kararsız iken, %12,5'lük kesim katılmadığını beyan etmiştir. Belediyeler bazında incelendiğinde katılıyorum ifadesi **Silivri Kent Konseyi'**nde genel oranın üzerindeyken, Şişli Kent Konseyi'nde kararsızım ve katılmıyorum ifadeleri genel oranın üzerinde seyretmektedir.

Katılımcıların %47,5'i bulunduğu karar alma mekanizmasında sunulan fikirlerin belediye tarafından uygulandığını ifade etmektedir. Belediye bazında verilen yanıtlar incelendiğinde **Silivri Kent Konseyi'**nde bu oran %57,1 ile daha yüksek düzeyde temsil edilirken, Şişli Kent Konseyi'nde verilen yanıtlar eşit düzeyde dağılmıştır. Yine Silivri'de bu ifadeye katılmayanların oranı hem Şişli'deki katılmayanlarla hem de Silivri'deki kararsızlar ile kıyaslandığında daha yüksek orandadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadın meclisini ilişkilendiren Şişli Kent Konseyi'nde kadın meclislerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sunmadığını beyan eden olmamıştır. **Katılımı olumsuz etkilen faktörler mevcuttur.** "Kent konseyinin siyasal niteliği", "-belediye-yönetimdeki değişim" ve "şahsi çalışma saatlerindeki yoğunluk" olarak tespit edilmiştir. Örgütsel yapılanmanın zayıf kalmasında, üzerlerindeki idari ve siyasi vesayet nedenleri öne sürülmektedir. Mali destek

konusunda, bürokratik süreç ve belediyenin mali kaynaklarında şeffaf olmayan tavrı katılımcılar tarafından belirtilen hususlar arasındadır. Engeller mevcuttur: *kent konseyleri üzerindeki siyasi etki, mali özerklik, sivil inisiyatifin yeterince güçlü olmaması ve belediye bünyesindeki kent konseylerinin faaliyetlerini gerçekleştirebilen birimler olmasıdır.* Bu engeller giderildiği takdirde kent konseylerinin bu misyonu gerçekleştirebilmesi katılımcılar tarafından mümkün olarak görülmektedir. Görünürlüğün artırılması için de *kadın meclisinde erkeklerin bulunması, bağımsız bütçe, eğitim ve kota uygulaması* gibi öneriler mevcuttur.

Kent konseylerinin hem üyeleri tarafından hem de halk nezdinde tam olarak ne olduğu ve ne amaçla kurulduğuna dair bir bilincin olmadığı katılımcılar tarafından belirtilen bir husustur. Kadınların ve çocukların bilinçlendirilmesi ve sivil inisiyatif üzerindeki vesayet kaldırmasına yönelik öneriler öne çıkmaktadır. Yine sosyal medya kullanımı tüm toplumsal kesimlere ulaşmanın bir aracı olarak görülmektedir. **Katılımcılar, kadınların yerel düzeyde karar verici konumalarını oldukça olumlu karşılamaktadır.** Kadınların *ayrımcılıktan, siyasi ve ideolojik kaygılardan uzak, daha eşitlikçi, ekip ruhunu güçlendiren ve düzen getiren bir profile* sahip olduklarına inanılmaktadır. Yine kadınların mantığının yanı sıra duyguları ile karar aldığı vurgulanmaktadır. Katılımcılar tüm bunların siyaset alanında şiddeti, kavgayı ve çatışmayı *engelleyeceğini* düşünmektedir.

Türkiye özelinde yapılan değerlendirmelerde olumlu gelişmelerin kâğıt üzerinde kaldığı, uygulama konusunda arzu edilen seviyeye erişilemediğine dair görüşler mevcuttur. Yasal olarak düzenlenmiş mekanizmalar bile uygulamaya taşınmamıştır. Bu noktada farkındalık seviyesi sorunludur. “Ben kavgası”, kişisel çıkar ve siyasal çekişmelerin belirleyici olduğu, toplumsal çıkarların yeterince gözetilmediği algısı oldukça yaygındır. Türkiye’nin de taraf olduğu sözleşmeye, gölge rapor göndermek çok önemlidir. Ancak hükümet raporlarının dışında, hükümet politikalarının uygulanması için baskı kurabilecek sivil toplum kuruluşlarının ortak hazırlayacağı gölge raporlar, *CEDAW Uzmanlar Komitesi* için ayrıca önemlidir. Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının insan haklarının ilerlemesinin Türkiye’nin gerçek anlamda demokrasiye ve sürdürülebilir, insan temelli bir kalkınmaya ulaşabil-

mesi için sözleşmelerin toplumun her kesimi tarafından benimsenmesi gerekmektedir. Kadınların hak talebinde bulunmasını sağlamak, kadın sorunlarının görünür olması açısından gölge rapor çıktıları dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda belediyelerde izleme ve değerlendirme çalışması yapılması toplumsal cinsiyet eşitliğine etkisini artırmak için önemlidir. *CEDAW*’ın yerel düzeyde izlenmesi, uygulanması ve çalışılması konusunda kent konseylerinde izleme ve değerlendirme çalışmaları ve gölge raporların yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Kadın meclislerinin ve kent konseylerinin aldıkları kararların yeterli düzeyde belediye meclisinde karşılık bulmadığı, ancak diğer taraftan uygulamaya etki ettiği tespit edilmiştir. Kent konseyleri kadın meclislerinin ve STÖ’lerin birlikte iş birliği yapmaları önemlidir. Kadın meclisleri karar ve projelerini belediyenin projelerinden bağımsız üretmelidir. Özellikle belediye gönüllü katılımı teşvik etmelidir. Yerel yönetim meclis toplantıları vatandaşa açık olmalı, bütçe kullanımı ve gelir-gider durumları hakkında belirli aralıklarla bilgi verilmelidir. Aslında bu mekanizmalar vardır, sadece etkin bir şekilde kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Kent konseyleri kadın meclisleri toplantı tutanakları ve kararları yayınlanmalıdır. Bilgi ve hizmet alışverişlerinde teknoloji kullanımı artırılmalıdır. Kent konseylerinin ülke genelinde yaygınlaşması, aktif hale gelmesi, çoğulcu yapısını sürdürmesi ve karar vermeye etkisinin artırılması önerilebilir. Kent konseyleri yeterli görülmemektedir: Kadınlara faaliyetlerini gerçekleştirmek için imkân tanındığı ancak çalışma-tespit-ve etkinliklerinin artırılabilmesi yönünde bir faaliyette bulunmadığı bildirilmektedir. **Olumlu gelişmelerin kâğıt üzerinde kaldığı, uygulama konusunda arzu edilen seviyeye erişilemediği görüşü ifade edilmektedir. Engelli kadınların katılımının artırılması gerekmektedir:** Özellikle hükümet politikalarının, AB uyum sürecinin de etkisi ile engelli örgütleri yerel yönetimler ve kamu kurumlarınca daha kolay kabul görmektedir. Engellilere yönelik hizmetlerin hızlanması yönünde bir çaba sarf edilmeli, kadın örgütlerinin STK ile iş birliği artırılmalıdır.

Kent konseyi meclislerinde daha fazla üyenin varlığı ve daha fazla katılımın olması, daha fazla proje gerçekleştirilmesi, kent konseylerini

anlamak ve anlatmak, kent konseylerini şeffaf, demokratik, hesap verebilir, kapsayıcı ve siyaset üstü bir kurum haline getirmek, sivil inisiyatifin güçlendirilmesi, katılım bilincinin arttırılması, kent konseyleri üzerindeki merkezi yönetimin ve belediyelerin idari ve siyasi vesayetinden arındırmak, kent konseylerine söz hakkı değil yetki vermek ve kent konseylerini belediyelerin arka bahçeleri olarak görmemek yönündedir. Bu hususlarla birlikte kent konseyleri katılım, kurumsal olgunluk, kapsayıcılık, etkinlik vb. değişkenler bağlamında daha demokratik kurumlar olacağına inanılmaktadır.

Genel olarak kent konseyleri yerel düzeyde geleneksel siyasal süreçlerin dışında yerel aktörleri karar alma süreçlerine dahil eden önemli kurumlardır. Kent konseylerinin yapısı, işlevleri, görevleri ve sağladığı imkanlar açısından yerel yönetimi ve demokrasiyi güçlendirdiği açıktır. Türkiye’de özellikle 2000’li yıllarda kent konseylerinin sayısının artması ve yerel düzeyde etkinlik göstermesi ilgi çekmektedir. Kent konseyi yapısının önemli bileşeni olan kadın meclisleri bu kapsamda öne çıkmaktadır. Özellikle siyasal, toplumsal ve kurumsal hayatta toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yüksek olduğu bir ülkede kent konseyleri ve kadın meclisleri önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu düşünceden hareketle araştırma kapsamında İstanbul ilçeleri (Şişli ve Silivri) örneğinde kent konseyi kadın meclislerinin etkinliği, toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamındaki çalışmaları ve CEDAW’a göre değerlendirilmesi yapılmıştır. Kent konseylerinin genel olarak yapısal sorunlarının kadın meclisleri özelinde de ortaya çıktığı görülmektedir. Diğer taraftan kadın meclislerinin sayısının, etkinliğinin ve kurumsal çevredeki etkisinin artması toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamada önemli bir gelişme olarak görülmektedir. Bu çerçevede hem belediyelerin hem de yerel düzeydeki diğer sivil aktörlerin kadın meclisleri ile etkileşiminin güçlendirilmesi önerilmektedir.

“Bu kitap Avrupa Birliği Etkiniz Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla KA.DER’e aittir ve AB’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.”

kadinadaylaridesteklemederneđi

KA_DER_

kadengenelmerkez

kadinadaylaridesteklemederneđi (KA.DER)

Kadın Adayları Destekleme Derneği

www.ka-der.org.tr